

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. ректора інституту

Тріпак М.М.

28 січня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Розглянуто і схвалено на засіданні
Вченої ради інституту

Протокол № 4 від «28» січня 2022р.

1. Загальні положення

1.1. Реабілітація здобувачів з інвалідністю (далі - здобувачів) здійснюється у Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» (далі - ІНСТИТУТІ) у відповідності до Закону України «Про реабілітацію» і на період їх навчання передбачає систему медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання їм допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство.

1.2. У ІНСТИТУТІ реабілітація здобувачів з інвалідністю здійснюється через надання їм реабілітаційних послуг відповідно до цього Положення.

1.3. Надання реабілітаційних послуг здобувачам ІНСТИТУТУ проводиться згідно Індивідуальних програм реабілітації здобувача з інвалідністю під наглядом лікаря інституту.

1.4. ІНСТИТУТ забезпечує здобувачам з інвалідністю спеціальний навчально-реабілітаційний супровід, забезпечує їх доступ до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень їх життєдіяльності.

2. Мета і завдання реабілітації здобувачів Інституту

2.1. ІНСТИТУТ надає здобувачам з інвалідністю на період їх навчання послуги з професійної, фізичної та фізкультурно-спортивної, медичної, трудової, психолого-педагогічної, соціальної, побутової реабілітації з метою відновлення оптимального фізичного, інтелектуального, психічного і соціального рівня життєдіяльності особи.

2.2. Реабілітаційні послуги надаються здобувачам з інвалідністю з метою створення умов для отримання в кінцевому результаті відповідної і посиленої до фізичних можливостей престижної спеціальності, повірити в себе, свої сили, можливості, стати корисним суспільству і державі.

2.3. Пріоритетне завдання ІНСТИТУТУ - забезпечення здобувачам вищої освіти системи професійної підготовки, яка відповідає державним стандартам вищої освіти, гнучко реагує на кон'юнктуру ринку праці і направлена на соціальний захист та конкурентоспроможність випускника - інтегрується із завданнями реабілітації.

3. Реабілітаційні послуги та їх реалізація у Інституті

3.1. Реабілітаційні послуги:

- 1) *фізична та фізкультурно-спортивна реабілітація*
- 2) *медична реабілітація*
- 3) *трудова реабілітація*
- 4) *професійна реабілітація*
- 5) *соціальна (соціально-побутова) реабілітація*
- 6) *побутова реабілітація*
- 7) *психолого-педагогічна реабілітація.*

3.2. Технічні та інші засоби реабілітаційних послуг

1) засоби пересування

- крісло колісне;
- палиці;
- ходунки;
- поручні;
- милиці;

2) спеціальні засоби для орієнтування та обміну інформацією

- магнітофон;
- диктофон;
- годинник;
- мобільний телефон для письмового спілкування;

3) спеціальні засоби для самообслуговування

- наколінники;
- наліктники;
- подушки проти пролежні;

4) спеціальні засоби для догляду, особистої гігієни

- крісло спеціальне;
- сидіння на унітаз, сидіння-надставка на унітаз;
- підставки для ванни, умивальників;

5) спеціальні засоби для освіти

• ресурси сайту дистанційної освіти «Медіацентр для роботи здобувачів з особливими освітніми потребами» створеного на базі програмного забезпечення Moodle;

- мультимедійна техніка;
- копіювальні прилади;
- системи підсилення звуку;
- диктофони;
- ноутбуки.

б) спеціальне фізкультурно-спортивне обладнання

- кардіотренажери (бігова доріжка, велотренажери, степлери);
- силові тренажери (тренажер жиму лежачи та розводки, гантелі, лава для преса);
- додаткові засоби для розвитку якостей (медбол м'ячі, скакалки, експандери, гімнастичні палиці).

4. Види та форми реабілітаційних послуг

4.1. ПОСЛУГИ ФІЗИЧНОЇ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Фізична реабілітація - це процес, який має на меті забезпечити неповносправним досягнення і підтримку їх оптимальних фізичного, чуттєвого, інтелектуального, психічного, а також соціального рівнів діяльності, які б сприяли досягненню вищого рівня самостійності. Реабілітація може включати заходи для підтримання або відновлення функцій, або ж компенсації втрати або відсутності функції чи функціонального обмеження.

Форми фізичної реабілітації:

фізкультурно-спортивна реабілітація, лікувальна фізична культура (ЛФК), ерготерапія, оздоровчий масаж, фітотерапія, фізкультхвилинки, ранкова гігієнічна гімнастика, лікувальна гімнастика, кінезіотерапія, механотерапія, гідрокінезотерапія, теренкур, ідеомоторні вправи.

Фізкультурно-спортивна реабілітація - система заходів, яка спрямована на відновлення здоров'я і його компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- проведення навчальних занять з фізичної культури (за розкладом) в основній/ підготовчій/ спеціальній групі (заняття в спеціальній групі проводиться в групах за нозологіями захворювання:);
- проведення занять спортивних секцій з плавання, футболу, легкої атлетики, настільного тенісу, волейболу;
- проведення занять реабілітаційних груп за індивідуальними програмами;
- участь здобувачів у спортивних змаганнях (міських, обласних, республіканських), організованим Хмельницьким регіональним центром з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» .

Лікувальна фізична культура (ЛФК) - метод комплексної функціональної терапії, що застосовує фізичні вправи як засіб збереження організму в діючому стані, стимуляції його внутрішніх резервів, запобігання виникненню хвороби, викликаних вимушеною нерухомістю.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- проведення індивідуальних занять ЛФК (поза розкладом занять);
- проведення групових занять ЛФК (поза розкладом занять);
- самостійне заняття здобувачем ЛФК .

Ерготерапія - складова лікувального процесу у хворих із обмеженими можливостями, і направлена на відновлення та підтримку необхідних для повсякденного життя побутових навиків та дій, і сприяє не тільки відновленню рухової активності, але й адаптації людини до нормального життя, що допомагає їй досягти максимальної самостійності в побуті та стати більш соціально адаптованою.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання здобувачів навичок самообслуговування;
- проведення занять з арт-терапії для відновлення дрібної моторики кінцівок (поза розкладом занять);
- опанування навичок елементів трудової діяльності в процесі реабілітації.

Оздоровчий масаж (самомасаж) - активний засіб зміцнення здоров'я, що забезпечує підтримку нормального функціонування організму, корекцію порушень постави, відновлення після перенесених травми опорно- рухового апарату та захворювань дихальної і серцево-судинної систем.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- надання послуг оздоровчого масажу (за рекомендацією лікаря ІНСТИТУТУ);
- навчання здобувачів виконанню техніки оздоровчого масажу, самомасажу;

- самостійне виконання самомасажу здобувачами з обмеженими можливостями у вільний час для зменшення больових відчуттів, які можуть виникати у повсякденному житті.

Фізкультурхвилинки - фізичні вправи спрямовані на активізацію уваги, підвищення збудливості нервової системи, формування та зміцнення постави до складу яких можуть відноситися елементи самомасажу, дихальна гімнастика, вправи для очей.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання здобувачів виконанню комплексу вправ для рекреації;
- проведення фізкультурхвилин та фізкультпауз під час начального процесу.

Ранкова гігієнічна гімнастика - комплекс фізичних вправ помірною навантаження, яка охоплюють основну скелетну мускулатуру та проводиться зазвичай після сну. Зарядка тонізує організм, покращує основні процеси організму.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання здобувачів на занятті виконанню елементів ранкової гігієнічної гімнастики;
- самостійне виконання ранкової гігієнічної гімнастики після сну.

Лікувальна гімнастика - комплекс лікувальної гімнастики, що включає вправи для загального розвитку і спеціальні вправи, а саме: за анатомічною ознакою (для м'язів голови, шиї, рук, ніг, тулуба); за активністю виконання (активні, активні з допомогою і з зусиллям, пасивні, активно-пасивні); за характером вправ (дихальні, коригуючі, на координацію рухів, порядкові, підготовчі); за використанням предметів і приладів (без, з ними, на них).

Співвідношення вправ залежить від характеру захворювання чи травми, методу лікування, клінічного перебігу хвороби, стану хворого.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- проведення занять з індивідуальним підходом враховуючи захворювання здобувачів;
- проведення групових занять (поза розкладом занять);
- самостійне виконання здобувачем лікувальної гімнастики протягом дня.

Кінезотерапія - лікування рухами, яке передбачає виконання активних і пасивних рухів, певних вправ лікувальної гімнастики, роботи на тренажерах для досягнення конкретного терапевтичного результату.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання здобувачів виконання спеціальних кінезіотерапевтичних вправ на заняттях для відновлення функціональних можливостей організму;
- проведення групових занять (поза розкладом занять);

Механотерапія - використання фізичних вправ в лікувальних цілях з допомогою спеціальних апаратів і приладів, що дає можливість швидше відновлювати рухову функцію.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання здобувачів виконання спеціальних вправ на тренажерах

під час практичних занять;

- виконання вправ на тренажерах відповідно до нозологій захворювання;
- практичне застосування тренажерів для відновлення працездатності здобувачів .

Гідрокінезотерапія - лікування рухами у воді, з використанням таких засобів: гімнастичних вправ, купання, плавання з метою підвищення нервово-психічного м'язового тону, загальної опірності організму, загартовування, забави у воді.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- проведення занять з плавання;
- проведення заняття у воді з різними забавами і лікувальними рухами;
- навчання спеціальних вправ та використання додаткового інвентарю для відновлення організму у водному середовищі.

Теренкур - дозовані фізичні навантаження у вигляді проведення пішохідних прогулянок по місцевості, за певним розміченим маршрутами лікування, засновані на комбінації впливу кліматичних факторів і руху, сходжень в гористій місцевості за певним, розміченим маршрутом.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- навчання планування оздоровчих маршрутів по місцевості;
- проведення туристичного походу з оздоровчо-рекреаційною метою;
- проведення пішохідних прогулянок у парковій зоні.

Ідеомоторні вправи - виконуються тільки в уяві та вправи у надсиланні імпульсів до скорочених м'язів. Ідеомоторні вправи при правильному їх застосуванні можуть значно підвищити "м'язову чутливість", працездатність та здатність до виконання складних вправ і дій.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) ФІЗИЧНОЇ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ:

Відновлення психофізичного здоров'я здобувача з інвалідністю шляхом комплексного використання засобів фізичної реабілітації, направлених на максимальне відновлення порушень фізіологічних функцій організму.

4.2. ПОСЛУГИ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Медична реабілітація - галузь медичної науки, яка вивчає механізм дії фізичних лікувальних чинників, обґрунтовує та створює технології відновлювального лікування, оцінює ефективність медичної реабілітації дорослих та дітей з різноманітною патологією.

Медичний (лікувальний) аспект реабілітації - відновлення здоров'я хворого за допомогою комплексного використання різних засобів, спрямованих на максимальне відновлення порушених фізіологічних функцій організму, а в разі неможливості досягнення цього-розвиток компенсаторних і заміщуваних пристосувань (функцій).

Види та форми реабілітаційних заходів: *відновна терапія; профілактичні заходи; реконструктивна хірургія; санаторно-курортне лікування; психіатрична допомога; слухопротезування; медичне*

спостереження.

Відновна терапія розробляє технології мобілізації прихованих ресурсів організму, активації імунітету, повернення тканин та органів до здорового нормального функціонування.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- медикаментозна лікування за узгодженням з вузьким спеціалістом, що спостерігає здобувача з інвалідизуючим захворюванням;
- проведення фізіотерапевтичних процедур;
- лікувальне (дієтичне) харчування;
- разом з викладачами ЛФК розподіл здобувачів на групи для проведення фізичної реабілітації.

Профілактичні заходи - комплекс заходів, спрямованих на попередження захворювань та усунення факторів ризику.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- вакцинація;
- заходи по профілактиці грипу (С-вітамінізація, включення в меню продуктів багатих на фітонциди);
- при певних захворюваннях (хронологічний гастродуоденіт, виразкова хвороба ДПК, ревматичні захворювання) - сезонна медикаментозна профілактика за узгодженням з вузьким спеціалістом;
- раціональне харчування;
- проведення санітарно-освітньої роботи (лекції, бесіди, випуск бюлетенів, стендів);
- дотримання санітарно-епідемічного режиму в інституті.

Реконструктивна хірургія - розділ хірургії, що займається операціями, спрямованими на усунення деформацій і дефектів органу, тканини або поверхні людського тіла чи корекції видимих змін.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- медичний персонал здійснює нагляд за здобувачами, яким було проведено будь-які хірургічні втручання, в тому числі після виконання реконструктивних операцій;
- при потребі направлення до вузьких спеціалістів з метою консультування для проведення реконструктивної хірургії при певних нозологіях.

Санаторно-курортне лікування - це медична допомога, що здійснюється з профілактичною, лікувальною або реабілітаційною метою і застосуванням природних лікувальних факторів в умовах перебування на курорті або лікувально-оздоровчій місцевості та в санаторно-курортних закладах.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- направлення хворих по узгодженню з вузьким спеціалістом, що спостерігає здобувача з інвалідизуючим захворюванням, на санаторно-курортне лікування.

Психіатрична допомога - комплекс спеціальних заходів, спрямованих на обстеження стану психічного здоров'я осіб на підставах та в порядку, передбачених законом, профілактику, діагностику психічних розладів, лікування, нагляд, догляд та медико-соціальну реабілітацію осіб, які

страждають на психічні розлади.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- разом з психологом інституту виявлення відхилень, що потребують консультації лікаря-психіатра;
- на основі заключень лікаря-психіатра визначення можливості навчання у інституті та перебування у колективі.

Слухопротезування - вид медичної сурдологічної допомоги дітям і дорослим з порушенням слуху шляхом компенсації такого порушення за допомогою слухових апаратів, приладдя та допоміжних пристроїв до них.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- нагляд за здобувачами, що користуються слуховими апаратами, їх консультування;
- направлення здобувачів до отоларинголога в разі потреби заміни або підбору слухового апарату.

Медичне спостереження - спостереження за здоров'ям здобувачів медичними працівниками.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- нагляд за хворими здобувачами черговими медсестрами;
- регулярний огляд здобувачів лікарем інституту;
- щорічний огляд здобувачів вузькими спеціалістами;
- обстеження здобувачів у лікувальних закладах міста.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ:

• якнайповніше відновлення втрачених можливостей організму здобувачів (часткове відновлення, компенсація порушеної або втраченої функції);

- уповільнення прогресування захворювання;
- попередження розвитку прогресування інвалідизації у здобувачів;

4.3. ПОСЛУГИ ТРУДОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Трудова реабілітація - це система заходів, розроблених з урахуванням фізичних можливостей здобувачів з інвалідністю і спрямованих на оволодіння ними професійними компетенціями під час практичного навчання (навчальної та виробничої практики), у тому числі шляхом створення у ІНСТИТУТІ спеціальних чи спеціально пристосованих робочих місць для проведення занять навчальної практики (практичних занять).

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- створення спеціалізованих навчальних аудиторій для здобувачів з серйозними порушеннями опорно-рухового апарату, в тому числі для здобувачів, які переміщаються на візках;
- створення спеціалізованих комп'ютерних навчальних аудиторій для здобувачів з серйозними порушеннями опорно-рухового апарату, в тому числі для здобувачів, які переміщаються на візках;
- укладання договорів для проходження здобувачами виробничої практики із підприємствами, які створили спеціальні чи спеціально пристосовані робочі місця з урахуванням безпеки та особливих потреб особи з інвалідністю;
- сприяння працевлаштування здобувачів з інвалідністю.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) ТРУДОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ: повна готовність здобувача з інвалідністю до першого робочого місця відповідно до присвоєної кваліфікації.

4.4. ПОСЛУГИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Професійна реабілітація - це система заходів, спрямованих на створення для особи з інвалідністю доступного та сприятливого освітнього середовища, її підготовка до професійної діяльності, здобуття професійної працездатності шляхом адаптації до умов навчання у вищій школі, навчання для здобуття ОКР молодшого спеціаліста, ОС бакалавра з відповідних спеціальностей. Професійна реабілітація У ІНСТИТУТІ має на меті підвищити соціальний статус особи з інвалідністю, забезпечити її конкурентоспроможність на ринку праці, сприяти працевлаштуванню як у звичайних виробничих умовах, так і у спеціально створених умовах праці.

Професійна реабілітація у ІНСТИТУТІ передбачає надання особам з інвалідністю рівних із здоровими людьми можливостей для здобуття вищої освіти, гарантує всім людям незалежно від групи інвалідності рівний доступ до вищої освіти у ІНСТИТУТІ, заохочує до безперервного навчання упродовж усього життя, сприяє зміні соціальних установок і менталітету у здорових здобувачів по відношенню до осіб з інвалідністю

Форми професійної реабілітації: *професійна орієнтація, адаптація осіб з інвалідністю до умов навчання у вищій школі, ліцензування спеціальностей, моніторинг освітніх програм, надання особам з інвалідністю якісної вищої освіти, експертиза професійних компетенцій здобувачів, співпраця з вітчизняними та закордонними реабілітаційними, освітніми, медичними, науковими підприємствами, установами та організаціями з питань реабілітації осіб з інвалідністю.*

Професійна орієнтація осіб з інвалідністю в інституті спрямована на донесення до особливої категорії вступників усіх регіонів України інформації про інститут, умови вступу до нього та переваги навчання.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- ознайомлення абітурієнтів з числа з осіб з інвалідністю з ліцензованими спеціальностями, обґрунтування престижності цих спеціальностей та конкурентоспроможності випускників спеціальностей на ринку праці;
- направлення листів з правилами прийому в управління соціального захисту населення, відділи освіти, молоді та спорту, школи- інтернати, реабілітаційні центри, заклади професійно-технічної освіти України, а також потенційним вступникам за місцем проживання;
- проведення рекламно-інформаційної профорієнтації у засобах масової інформації (друк статей; відеоматеріали, фільми про наш інститут);
- поглиблення профорієнтаційної роботи з учнями шкіл (проведення на базі інституту Тижнів відкритих дверей, Тижнів кафедр, щорічного Подільського фестивалю співдружності ВУЗІВ «Надія»);
- проведення здобувачами старших курсів профорієнтаційної роботи під час проходження виробничої практики з учнями загальноосвітніх шкіл;
- постійне оновлення інформації на сайті навчального закладу.

Адаптація осіб з інвалідністю до умов навчання у вищій школі - повне пристосування здобувача з інвалідністю до освітнього процесу (здобуття глибоких і міцних знань, формування творчого мислення і навичок майбутнього фахівця, загальна активність у пізнавальній діяльності).

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ :

- формування у здобувачів з інвалідністю позитивної мотивації до змісту професійної підготовки;
- методично обґрунтована організація освітнього процесу у ІНСТИТУТІ; організація освітнього процесу здобувачів з особливими потребами здійснюється в інтегрованих групах;
- створення умов для навчання за індивідуальним планом навчання;
- організація позааудиторної діяльності здобувачів з метою оптимізації їх міжособистісного спілкування, створення умов для виявлення їх здібностей, обдарованості, індивідуального самовираження, самоутвердження, активного залучення до громадського життя групи та ІНСТИТУТУ;
- активізація роботи викладачів та кураторів груп у напрямку виявлення та подолання труднощів адаптації (діагностування труднощів і з'ясування причин дезадаптації першокурсників, проведення пілотажних соціально-психологічних досліджень);
- формування ціннісного ставлення у викладачів ІНСТИТУТУ до особистості здобувача, врахування індивідуальних характеристик та надання допомоги здобувачам у виробленні їх індивідуальної життєво смислової програми.

Ліцензування спеціальностей - встановлення спроможності ІНСТИТУТУ провадити освітні діяльність до встановлених Ліцензійними вимогами умов із заявленої спеціальності.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- ліцензування спеціальностей, працевлаштування за якими є посилюючими для осіб з інвалідністю.

Розробка та моніторинг освітніх програм. Освітня програма визначається як узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, що розроблений та організований для досягнення навчальних цілей упродовж певного тривалого і безперервного часу. Кожна освітня програма спеціалізації - окрема індивідуальна композиція навчальних дисциплін, методів, результатів навчання, які в сукупності забезпечують як нормативні, так і додаткові результати навчання та компетентності випускника освітньої програми.

Шляхи реалізації:

- розробка освітніх програм лише спеціально створеними робочими групами під керівництвом гаранта освітньої програми (науково- педагогічний або науковий працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років. Керівник проектної групи може одночасно виступати гарантом лише однієї освітньої програми);
- повна відповідність освітніх програм вимогам державних стандартів.

- затвердження освітніх програм Вченою радою ІНСТИТУТУ;
- освітні програми діють не менше, ніж встановлений термін навчання, після чого можуть за необхідності переглядатися з урахуванням змін у освітньому законодавстві та зауважень чи побажань здобувачів вищої освіти;
- залучення здобувачів до оцінки освітніх програм;
- реалізація права здобувача на вибір навчальної дисципліни.

Надання особам з інвалідністю якісної вищої освіти – комплекс заходів, спрямований на здобуття здобувачами з інвалідністю у ІНСТИТУТІ знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією Основні показники якості вищої освіти: задоволеність здобувачів і випускників з інвалідністю рівнем набутої освіти; конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг випускників та ІНСТИТУТУ.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- провадження освітньої діяльності у повній відповідності до освітньо-професійних програм у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією;
- провадження освітньої діяльності відповідно до Концепції освітньої діяльності, визначеної статутом ІНСТИТУТУ, та Положення про організацію освітнього процесу у ІНСТИТУТІ;
- впровадження на заняттях спеціальних освітніх технологій в т.ч. здоров'язберігаючих та валеологічних, розробка спеціального навчально-методичного забезпечення занять (відповідно до нозології захворювань) з метою максимальної компенсації труднощів сприйняття освітнього матеріалу здобувачами з інвалідністю ;
- створення сайту дистанційної освіти *«Медіацентр для роботи здобувачів з особливими освітніми потребами»*.
- забезпечення участі здобувачів у міських і обласних олімпіад із базових навчальних дисциплін, Всеукраїнському конкурсі «Новітній інтелект України» та Всеукраїнських конкурсах з української мови ім. Пирта Яцика, ім. Тараса Шевченка, міжнародних конференціях, студентських диспутах тощо;

Експертиза професійних компетенцій здобувачів - система контрольних заходів, які проводяться в ІНСТИТУТІ і визначають відповідність рівня набутих здобувачами компетенцій (знань, умінь та навичок) вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- поточне оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в т.ч. контроль якості виконання модульних (підсумкових) контрольних робіт тощо;
- рубіжний контроль навчальної діяльності здобувачів;
- підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів (іспит, залік);
- державна атестація.

Експертиза професійних компетенцій здобувачів проводиться у повній відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у ІНСТИТУТІ.

Співпраця з вітчизняними та закордонними реабілітаційними,

освітніми, медичними, науковими підприємствами, установами та організаціями з питань реабілітації осіб з інвалідністю.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ

- проведення щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму (мета: встановлення інновацій партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту при наданні освітніх послуг здобувачам вищої освіти з числа осіб з інвалідністю);
- участь науково-педагогічних працівників у конференціях, диспутах, круглих столах з питань реабілітації осіб з інвалідністю;
- співпраці з реабілітаційними установами, які надають освітні послуги інвалідам, що переміщуються на візках, з метою вивчення та узагальнення досвіду щодо створення побутових умов, які б забезпечували доступ такої категорії здобувачів до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень їх життєдіяльності;
- співпраці з освітніми установами Євросоюзу шляхом укладання договорів з метою забезпечення здобувачам з інвалідністю ступеневої освіти за ОС магістра.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ: здобуття здобувачем з інвалідністю якісної вищої освіти та відповідної професії. Вища освіта - важливий фактор соціалізації та інтеграції здобувача з інвалідністю, вона виступає передумовою успішної самореалізації людини в суспільстві як в професійній сфері, так і громадському житті. Якісна вища освіта здатна суттєво підвищити конкурентоспроможність особи з інвалідністю на ринку праці.

4.5. ПОСЛУГИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Соціальна реабілітація у ІНСТИТУТІ - комплекс заходів, спрямованих на створення і забезпечення умов для соціального захисту здобувача з інвалідністю.

Соціальна реабілітація здійснюється у формі соціального соціально-побутового патронажу.

Соціально-побутовий патронаж - це упродовж всього періоду навчання повсякденна допомога здобувачам з інвалідністю.

Шляхи реалізації у ІНСТИТУТІ:

- допомога здобувачу з інвалідністю в догляді за тілом, житлом, речами, часткова допомога в прибиранні приміщення, вживанні їжі, здійсненні санітарно-гігієнічних заходів для здоров'я та безпеки;
- забезпечення збалансованим харчуванням, приготування їжі, годування в їдальні чи кімнаті гуртожитку, де проживає здобувач з інвалідністю, доставку книг, газет, журналів тощо;
- виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів, відвідування хворих у закладах охорони здоров'я, здійснення лікувально-оздоровчих, профілактичних заходів та соціально-психологічної реабілітації, направлення на госпіталізацію, консультування у лікарів та інших спеціалістів;
- надання побутових послуг (прання білизни, ремонт одягу, взуття і побутової техніки, тощо);

- оформлення документів на отримання пенсій, стипендій, оплати платежів;
- читання преси, написання листів;
- оформлення документів на санаторно-курортне лікування;
- створення умов для посильної праці, лікувально-трудової терапії в інституті;
- організація відпочинку (відвідання концертів, кінофільмів, вистав, лекцій, участь в екскурсіях, самодіяльних художніх колективах, гуртках і т.п.), проведення консультацій у спеціалістів з різних питань;
- організація роботи щодо надання необхідних видів протезно-ортопедичної допомоги, забезпечення допоміжними засобами (милицями, палицями, окулярами);
- встановлення і підтримка зв'язків з Департаментом соціального захисту населення, Кам'янець-Подільським міським Центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, службою у справах дітей Кам'янець-Подільської міської ради;
- вирішення різних питань у державних та інших підприємствах, установах і організаціях, контроль за наданням встановлених пільг.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ - формування у здобувача з інвалідністю почуття соціальної захищеності та значущості, створення йому сприятливих умов для навчання та відпочинку, відновлення звичних моделей поведінки і діяльності з організації власного повсякденного життя.

4.6. ПОСЛУГИ ПОБУТОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Побутова реабілітація у ІНСТИТУТІ - це комплекс заходів спрямований на відновлення функцій самообслуговування, досягнення самостійності в побуті особи з інвалідністю. Комплекс заходів побутової реабілітації розробляється на підставі зіставлення фізичних дефектів здобувачів з інвалідністю з можливостями і видами адаптації в побуті.

Побутова реабілітація має на меті сприяти адаптації здобувачів з інвалідністю до освітньої діяльності в соціально-побутових умовах ІНСТИТУТУ, пристосовуватися до цих умов і до своїх обмежень життєдіяльності, адекватно реагувати на зміни, що відбуваються в соціально-побутових умовах ІНСТИТУТУ.

Шляхи реалізації побутової реабілітації В ІНСТИТУТІ. **Побутова реабілітація** здійснюється у відповідності до державних будівельних норм України (Доступність будинків і споруд для мало мобільних груп населення ДБНВ.2.2.- 17:2006):

- глибина тамбурів і тамбурів-шлюзів повинна бути не менше 1,8 м, а в житлових приміщеннях - не менше 1,5 м за ширини не менше 2,2 м;
- ширина шляху руху в коридорах, приміщеннях, галереях тощо повинна бути не меншою:
 - при русі крісла-коляски; в одному напрямку — 1,5 м;*
 - при зустрічному русі - 1,8 м.*
- ширина проходу в приміщенні з обладнанням і меблями має бути

не менше 1,2 м;

- ширина коридору або переходу в інший будинок чи його частину має бути не менше 2,0 м;
- діаметр зони для самостійного розвороту на 90-180 здобувача на кріслі-колясці має бути не менше 1,5 м;
- уздовж обох боків усіх сходів і пандусів, а також біля всіх перепадів висот більше 0,45 мають бути встановлені огорожі з поручнями. Поручні пандусів мають бути розташовані на висоті 0,7 і 0,9 м, сходів - на висоті 0,9 м;
- ширина дверних та відкритих прорізів у стіні, а також виходів із приміщень із коридорів у сходову клітку повинна бути не менше 0,9 м;
- двері і огорожі слід виконувати з ударно міцного матеріалу. На полотнах дверей слід передбачати яскраве контрастне маркування заввишки не менше 0,1 м і завширшки не менше 0,2 м, розташоване на рівні не нижче 1,2 м і не вище 1,5 м від поверхні пішохідного шляху;
- ширина маршу сходів, доступних МГН, повинна бути не менше 1,35 м. При розрахунковій ширині маршу сходів 2,5 м і більше слід передбачати додаткові розділові поручні;
- максимальна висота одного підйому пандуса не повинна перевищувати 0,8 м при уклоні не більше 8%. При перепаді висот підлоги на шляху руху 0,2 м і менше допускається збільшувати уклон пандуса до 10 %. У виняткових випадках допускається передбачити гвинтові пандуси;
- ширина пандуса при виключно однобічному русі повинна бути не менше 1,0 м;
- місця обслуговування і (або) постійного перебування МГН повинні розташовуватися на мінімально можливих відстанях від евакуаційних виходів із приміщень, з поверхів і з будинків назовні. При цьому відстань від дверей приміщення з перебуванням інвалідів, що виходить у тупиковий коридор, до евакуаційного виходу з поверху або назовні не повинна перевищувати 15 м, в інших випадках - 30 м;
- місця для глядачів з ураженням опорно-рухового апарату на трибунах спортивних споруд і спортивно-видовищних будинків слід передбачати в зоні, що безпосередньо прилягає до виходу на трибуну;
- посадкові місця (столи) для інвалідів у їдальні слід розташовувати поблизу евакуаційного виходу, але в непрохідній зоні;
- у їдальні при розрахунковій чисельності відвідувачів 50 осіб і більше або у разі розрахункової тривалості перебування відвідувача 60 хв і більше слід передбачати туалет з універсальною кабіною;
- перепад освітлення між сусідніми приміщеннями і зонами не повинен бути більший 1:4;
- у туалетах необхідно передбачати не менше однієї універсальності кабіни, доступної для всіх категорій громадян;
- туалети повинні бути на кожному поверсі, незалежно від кількості здобувачів, при цьому не менше ніж одна із загальної кількості кабін у туалетах повинна бути універсальною. Один з пісуарів у туалеті (туалетах) повинен розміщуватись на висоті 0,4 м від підлоги;
- у приміщенні душових слід передбачити не менше однієї кабіни,

обладнаної для здобувача на кріслі-колясці, перед якою слід передбачати не менше однієї kabіни, обладнаної для здобувача на кріслі-колясці, перед якою слід передбачати простір для маневрування кріслами-коляски;

- універсальна kabіна туалету загального користування повинна мати розміри в плані не менше, м: ширина - 1,65, глибина 1,8. У kabіні поруч з унітазом слід передбачати простір для розміщення крісла-коляски, а також гачки для одягу, милиць чи іншого приладдя;
 - ширину проходів між рядами слід приймати не менше:
 - для kabін душових закритих і відкритих, умивальників групових і одиночних, туалетів, пісуарів - 1,8;
 - для шаф гардеробних з лавами (з урахуванням лав) - 2,4;
 - те саме без лав - 1,8.
 - кухні слід оснащувати електроплитами;
 - місця для інвалідів у загальних приміщеннях слід розташовувати в доступній для них з залу, що забезпечує:
 - повноцінне сприйняття демонстраційних, видовищних, інформаційних, музичних програм, матеріалів;
 - зручне приймання їжі (в обідніх залах або кулуарах при залах);
 - оптимальні умови для робот (у читальних залах бібліотек);
 - відстань від будь-якого місця перебування здобувача з інвалідністю в загальному приміщенні до евакуаційного виходу в коридор, фойє, назовні або до евакуаційного люка трибун спортивно-видовищних залів не повинна перевищувати 40 м, ширина проходів повинна бути збільшена на ширину вільного проїзду;
 - місця для осіб з дефектам слуху слід розміщувати на відстані не менше 10 м від джерела звуку;
 - навколо лави повинен бути забезпечений вільний простір для під'їзду крісла-коляски. За неможливості влаштування острівної лави слід передбачати уздовж однієї зі стін встановлення лави розміром не менше 0,6 м x 2,5 м;
 - робочі навчальні місця осіб з інвалідністю повинні бути безпечні для здоров'я і раціонально організовані;
 - у робочій зоні (просторі робочого місця) або приміщенні повинно бути забезпечено виконання комплексу санітарно-гігієнічних вимог щодо мікроклімату відповідно до чинних нормативних документів, а також додаткових вимог, встановлюваних залежно від виду захворювань осіб з інвалідністю.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) ПОБУТОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ - забезпечення безумовної доступності осіб з інвалідністю до усіх споруд ІНСТИТУТУ та його приміщень.

4.7. ПОСЛУГИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Психолого-педагогічна реабілітація - це система психологічних та педагогічних заходів, спрямованих на формування способів оволодіння знаннями, уміннями і навичками, надання психологічної допомоги, зокрема щодо формування самоутвердження і належної самооцінки особою своїх можливостей, засвоєння правил суспільної поведінки шляхом здійснення

системної навчально-виховної роботи.

Форми психолого-педагогічної реабілітації: психологічна діагностика (індивідуальна та групова форми), психологічне консультування (індивідуальна та групова форми), психологічна корекція (індивідуальні і групові корекційні заняття, тренінгові заняття), психотерапія (індивідуальна та групова форми), психологічна профілактика.

Психологічна діагностика - це процедура обстеження індивідуально-психологічних якостей особистості або інших об'єктів, які піддаються психологічному аналізу з метою встановлення психологічного «діагнозу» як висновку про актуальний стан психологічних особливостей психіки індивіда за допомогою спеціальних методик. Використовується індивідуальна та групова форми психологічної діагностики.

Шляхи реалізації у Інституті:

- проведення анкетування серед здобувачів з інвалідністю;
- вивчення індивідуально-психологічних якостей здобувачів з інвалідністю за допомогою використання методик різного спрямування в тому числі об'єктивно-маніпулятивних, проєктивних методик;
- відвідування виховних годин з метою спостереження за поведінкою та психічними станами здобувачів ІНСТИТУТУ;
- індивідуальні та групові бесіди зі здобувачами з інвалідністю.

Психологічна корекція - це система заходів, спрямованих на виправлення недоліків психологічного розвитку чи поведінки здобувачів з інвалідністю з допомогою спеціальних заходів психологічного впливу. По формі роботи розрізняють: індивідуальну; групову; у закритій природній групі (сім'я, група); у відкритій групі клієнтів зі схожими проблемами; індивідуально-групову (змішана група).

Шляхи реалізації у інституті:

- проведення програмованих та імпровізованих психокорекційних занять із здобувачами з інвалідністю, спрямованих на:
 - корекцію емоційного розвитку особистості;
 - корекцію сенсорно - перцептивної та інтелектуальної діяльності;
 - корекцію поведінки здобувачів;
 - корекція розвитку особистості.

Психологічне консультування - сфера практичної професійної діяльності психолога, пов'язана з наданням допомоги потребуючим її людям у вигляді порад, рекомендацій щодо вирішення життєвих психологічних проблем. Такі рекомендації здобувач отримує на основі особистого спілкування з ним психолога-консультанта як підсумок аналізу проблеми, вивчення того, як вона виникла в житті людини.

Шляхи реалізації у інституті:

- проведення практичним психологом індивідуальної та групової консультативної роботи (інтимно-особистісного, ділового, психолого-педагогічного, сімейного консультування) із здобувачами ІНСТИТУТУ.

Психотерапія - це науково обґрунтований та емпірично перевірений вид діяльності (форма надання психологічної та психотерапевтичної допомоги), що спрямований на допомогу здобувачам з інвалідністю, які потерпали (потерпають) від психічних, психосоматичних, соціальних проблем або

страждання, та використовує психологічні інструменти.

Шляхи реалізації в Інституті:

- проведення тренінгів із здобувачами інституту з використання психотерапевтичних вправ;
- проведення занять з використанням психотерапевтичних методик;
- проведення занять з використанням асоціативних карт «креатив- 1», «креатив-2», «Креатив-3».

Психопрофілактика - це система заходів, спрямованих на попередження виникнення у здобувачів з інвалідністю психічних розладів та їх наслідків.

Шляхи реалізації в Інституті:

- проведення у ІНСТИТУТІ психогігієнічних заходів.

МЕТА (ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ) ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ:

- оволодіння здобувачами навиками комунікативної компетентності;
- пом'якшення наслідків дефектів у розвитку;
- сформованість у здобувачів здатності пристосовуватися до існуючих у суспільстві вимог та критеріїв завдяки опануванню норм і цінностей даного суспільства, прийомів, методів саморегуляції та самовиховання, формування позитивних мотивацій та позитивних соціальних установок;
- відновлення соціального статусу у групі, оптимізація внутрішньо групових зв'язків;
- сформованість стійкої мотивації до навчання;
- набуття здобувачами психологічної рівноваги, впевненості у собі, морально-психічної рівноваги, усунення психологічного дискомфорту;
- засвоєння соціальних норм та цінностей;
- сформованість стійких позитивних (соціально-значимих) інтересів;
- превенція девіантній у поведінці здобувачів;
- сформованість мотивації, установок самостійного формулювання своїх проблем і пошуку засобів їх вирішення;
- оволодіння навичками психогігієни;
- оволодіння навиками саморегуляції емоційно-вольової сфери.

5. Прикінцеві положення

5.1. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою ІНСТИТУТУ в тому ж порядку, що й саме Положення.